

בעניין:

1. אלאטרש, ת"ז _____

תושב השטחים הכבושים

2. המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר – ע"ר

ע"י ב"כ עוה"ד עידו בלום (מ"ר 44538) ו/או סיגי בן-ארי (מ"ר 37566) ו/או יותם בן הלל (מ"ר 35418) ו/או חוה מטרס-עירון (מ"ר 35174) ו/או אלעד כהנא (מ"ר 49009) ו/או ליאורה בכור (מ"ר 50217) ו/או דניאל שנהר (מ"ר 41065)

מהמוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר

רח' אבו עוביידה 4, ירושלים, 97200

טל: 02-6283555; פקס: 02-6276317

העותרים

- נ ג ד -

המפקד הצבאי לאיזור הגדה המערבית

המשיב

עתירה למתן צו על תנאי

מוגשת בזאת עתירה למתן צו על תנאי, המופנה אל המשיב והמורה לו לבוא וליתן טעם:

1. מדוע לא יתיר את יציאתו של העותר 1 מהגדה המערבית לירדן, דרך גשר אלנבי, הן לצורך עבודתו, הן על מנת לקיים את מצוות העומרה והן לשם ביקור בני משפחתו המתגוררים שם;
2. מדוע לא ינמק את סירובו, ולא יציג בפני העותר את סיבת הסירוב ונימוקיו ואת אופי הראיות עליהן הוא נשען.

בית המשפט מתבקש להורות למשיב להגיב לעתירה בדחיפות.

זאת, ראשית, לאור משמעותו של מימד הזמן, כאשר מדובר באיסור יציאה לחו"ל והשלכת משך הזמן על עוצמת הפגיעה בזכויותיו של העותר. כדברי בית המשפט:

לענין עוצמתה של הפגיעה בזכות - או "מידתיותה" של הפגיעה - יש לשקול גם את משך הזמן של ההגבלה. ככל שמשך הזמן של ההגבלה ארוך יותר, גדלה עוצמת הפגיעה. לא הרי הגבלה על זכות היציאה מן הארץ למספר ימים כהגבלה למספר חודשים או אפילו שנים.

(בג"ץ 4706/02 סלאח נ' שר הפנים, פ"ד נו(5) 695 (2002); וראו גם: בג"ץ 6358/05 ואנונו נ' אלוף פיקוד העורף, תק-על (1)2006, 320, 331; ובג"ץ 1890/03 עיריית בית לחם נ' מדינת ישראל, תק-על (1)2005, 1114, 1127).

ושנית, מכיוון שעל העותר, שהינו מנהל חברה לחומרי בניין, להיפגש בהקדם האפשרי עם נציגיהן של חברות שונות בירדן, סין, טורקיה ואיטליה.

התשתית העובדתית

הצדדים

1. העותר 1 (להלן: **העותר**), יליד 1962, הוא פלסטיני המתגורר עם משפחתו בכפר אלטבקה שבקרבת העיר דורא, בנפת חברון. העותר הוא מנהלה של חברת "אלזהרה", העוסקת במסחר בחומרי בניין, מזה כחמש עשרה שנים, ואחד מבעליה (יחד עם שני שותפים נוספים). יצוין כי העותר הוא מורשה החתימה היחיד של החברה.

העתק אישור מלשכת המסחר והתעשייה בחברון המעיד על שותפותו של העותר בחברת "אלזהרה" לחומרי בניין, ועל היותו מורשה החתימה היחיד, מצורף ומסומן ע/1.

2. חברת "אלזהרה" עובדת עם מספר חברות ירדניות, סיניות, טורקיות ואיטלקיות, העוסקות במכירת חומרי בניין וסוגי קרמיקה שונים. על מנת שהחברה בה עובד העותר תוכל להמשיך את המסחר עם חברות אלה וכן חברות נוספות, על העותר להתייצב במשרדהן של אותן חברות **בהקדם** לפגישות עבודה חשובות, אשר המשך ייבוא הסחורות תלוי בהן.

3. לעותר קרובי משפחתו המתגוררים בירדן, ביניהם אחיו המבוגר, _____, בן 67, אותם לא ראה מזה **שבע שנים תמימות**. כמו כן, העותר מעוניין לנסוע לסעודיה, כדי לקיים את מצוות אלעומרה על פי דת האיסלאם.

4. נציין, למעלה מן הצורך, כי העותר נעצר פעמיים מכוח צווי מעצר מינהליים. לראשונה ביום 16.11.02 ושוחרר ביום 20.7.03, ושוב ביום 23.11.03, ושוחרר ביום 27.2.06. נראה כי עובדה זו אינה רלבנטית לענייננו, הן מכיוון שבמהלך השנים האחרונות העותר לא נעצר עוד ואף לא נחקר, והן מכיוון שממילא התיר המשיב את יציאתו לחו"ל מאז. **לאחרונה יצא העותר לירדן בלא כל בעיות או מגבלות ביום 25.8.09.**

5. העותרת 2 (להלן: **המוקד להגנת הפרט או המוקד**) היא עמותה הפועלת לקידום זכויות האדם של פלסטינים בשטחים הכבושים.

6. המשיב הוא המפקד הצבאי, האחראי על שטח הגדה המערבית מטעמה של מדינת ישראל, המחזיקה בשטחי הגדה המערבית תחת כיבוש צבאי מזה למעלה מארבעים ושתיים שנה.

נוהל "בירור מוקדם" ליציאת תושבי השטחים הכבושים לחו"ל

7. במסגרת עתירה עקרונית בעניין מנועי יציאה לחו"ל (בג"ץ 8155/06 **האגודה לזכויות האזרח נ' מפקד כוחות צה"ל ביהודה ושומרון**), קבע המשיב נוהל חדש, המאפשר לתושבי השטחים המבקשים לצאת לחו"ל, לערוך בירור מראש לעניין קיומה של מניעה ביטחונית ליציאתם (להלן: **הנוהל**).

8. הנוהל כולל הליך של הגשת בקשה במת"ק, לבירור האם קיימת מניעה כנגד יציאת הפונה לחו"ל. אם הבקשה מסורבת, ניתן להגיש ערעור או השגה.

9. נוהל זה חל גם כאשר ידוע לפונה כי קיימת מניעה כנגד יציאתו לחו"ל, למשל, אם הוחזר כלעומת שבא מגשר אלנבי על ידי המשיב. במקרה זה מאפשר הנוהל לפנות ישירות למשיב בהליך ההשגה האמור.
10. בהערת אגב יצוין, כי בג"ץ 8155/06 עודנו תלוי ועומד, וכי הנוהל והוראותיו ניצבים כיום במוקד המחלוקת בין הצדדים.
11. בתוך כך, טוענים העותרים, כי מדובר בנוהל המנוגד לעקרונות בסיסיים של מינהל תקין, מעגן פגיעות בלתי מוצדקות ובלתי סבירות בזכויות אדם ומכביד על תושבי השטחים המבקשים לצאת לחו"ל.

מיצוי ההליכים

12. ביום 9.11.09 ניסה העותר לצאת את הגדה המערבית, בדרכו לירדן, אך המשיב סירב לאפשר את יציאתו, וזאת **מבלי לתת לו כל הסבר או נימוק לכך** (כאמור, רק חודשיים וחצי קודם לכן הותרה יציאתו של העותר לחו"ל בלא כל מגבלה).
13. משכך, ביום 11.11.09 הגיש העותר למשיבים, באמצעות משרד הקישור הפלסטיני, השגה על ההחלטה למנוע את יציאתו.
14. ביום 23.11.09 פנתה נציגת המוקד להגנת הפרט טלפונית למת"ק הישראלי בחברון, בכדי לוודא כי השגתו של העותר נמצאת בטיפולם. חיילת בשם אסתר מסרה לה כי אכן מופיע במערכת הממוחשבת שהבקשה הוגשה ביום 11.11.09, וכי הבקשה אכן נמצאת בטיפולם.
15. ביום 20.12.09 פנה המוקד להגנת הפרט בכתב לראש מת"ק חברון והדגיש כי עליו לסיים את הטיפול בעניינו של העותר עד ליום 23.12.09, שישה שבועות מיום הגשת ההשגה, כפי שהינו מחויב לעשות על פי נהליו שלו.
- העתק פניית המוקד להגנת הפרט לראש מת"ק חברון מיום 20.12.09 מצורף ומסומן ע/2.
16. ביום 28.12.09 ניגש העותר למת"ק הישראלי בחברון, בכדי לקבל את תשובת המשיב להשגה, ושם נמסר לו כי הוא "מסורב". תחילה סירב החייל במת"ק לתת לו תשובה בכתב, ורק בעקבות התערבותה הטלפונית של נציגת המוקד להגנת הפרט ניאות לעשות זאת.
- גם בטופס התשובה לא ניתן נימוק או הסבר כלשהו להחלטה, אלא אך נכתב עליה בכתב יד כי ה"בקשה סורבה ע"י הגורם המונע".
- העתק הודעת הסירוב מיום 28.12.09 מצורף ומסומן ע/3.
17. לאור האמור, לא נותר אלא לפנות לבית המשפט הנכבד.

הטיעון המשפטי

חובת המשיב להבטיח את חייהם התקינים של תושבי השטחים הכבושים

18. המשיב מחויב להגן על זכויותיהם של תושבי השטחים מכוח חובתו הכללית, כמפקד השטח הכבוש, להבטיח את החיים התקינים בשטחים ולשמור על זכויותיהם של תושבי השטחים.

19. תקנה 43 לתקנות האג 1907, קובעת:

בעבור סמכות השלטון החוקי למעשה לידי הכובש, עליו לנקוט בכל האמצעים שביכולתו על מנת להחזיר ולהבטיח במידת האפשר את הסדר והחיים הציבוריים.

20. החובה להבטיח את הסדר והחיים התקינים ולפעול למען צרכי החברה חלה על כל תחומי החיים האזרחיים:

הרישא של תקנה 43 לתקנות האג מעניק לממשל הצבאי סמכות ומטיל עליו חובה להחזיר ולהבטיח את הסדר והחיים הציבוריים... אין התקנה מגבילה עצמה להיבט מיוחד של הסדר והחיים הציבוריים. היא משתרעת על הסדר והחיים הציבוריים בכל היבטיהם. על-כן חלה סמכות זו - בצד ענייני ביטחון וצבא - גם על נסיבות "אזרחיות" רב-גוניות, כגון נסיבות כלכליות, חברתיות, חינוכיות, סוציאליות, תברואתיות, בריאותיות, תעבורתיות וכיוצא באלה עניינים, שחיי אדם בחברה מודרנית קשורים עמהם.

(בג"ץ 393/82 ג'מעייית אסכאן נ' מפקד כוחות צה"ל באזור יהודה והשומרון, פ"ד לז' 797, 785 (4) (1983)).

21. בהבטחת החיים התקינים יש משקל רב לחלוף הזמן והשפעתו על האוכלוסייה:

אין המדובר דווקא על פעולה חד-פעמית אלא בחובה מתמשכת, וממילא אין לקיימה אלא בהתחשב בנסיבות, המשתנות מעת לעת, ותוך מתן תשומת לב ראויה לצרכים, שהזמן גרמם ומוסיף לגרמם עם חלוף העתים. הנסיבות בהן מדובר אינן ביטחוניות דווקא אלא גם נסיבות כלכליות, תברואתיות, תעבורתיות וכדומה.

משך הזמן של קיום השלטון הצבאי עשוי להשפיע על אופיים של הצרכים, וההכרח בביצוע התאמות והיערכות חדשה עשוי לגבור ככל שאורך הזמן רב יותר... במסגרת הפרשנות המשפטית לסימן 43 הודגשה על-כן לא אחת הזיקה בין יסוד הזמן לבין הלבוש, אותו ילבש קיום הוראותיו של סימן 43.

(בג"ץ 69/81 אבו עיטה נ' מפקד אזור יהודה והשומרון, פ"ד לו' (2) 197, 311-310 (1983)).

22. במרכז שיקוליו של המפקד הצבאי צריכה לעמוד הדאגה לזכויותיהם של התושבים המוגנים בשטח הכבוש:

בתחום האחרון מופקד מפקד האיזור לא רק על שמירת הסדר והביטחון של התושבים אלא גם על הגנת זכויותיהם, ובמיוחד על זכויות האדם החוקתיות הנתונות להם. הדאגה לזכויות אדם עומדת במרכז השיקולים ההומניטאריים שחובה על המפקד לשקול.

(בג"ץ 10356/02 הס' נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית, פ"ד נח' (3) 456, 443 (2004)).

23. חובותיה של מעצמה כובשת הן לא רק להשיב את החיים לקדמותם, אלא גם לפתח ולאפשר את התפתחותה של האוכלוסייה והחברה המקומית. המשיב חייב לעמוד בסטנדרטים הגבוהים החלים על מצב של כיבוש המתמשך תקופה כה ארוכה (ראו לעניין החובות המוגברות במצבים של כיבוש מתמשך: Sassòli M. "Legislation and maintenance of Public Order and Civil life by Occupying Power." *European Journal of International law*, Vol 16, No 4, 2005. pp 687-679).

24. יודגש, כי משפט זכויות האדם הבינלאומי מחייב גם בעת מלחמה ומהווה חלק חשוב מחובותיו של המשיב (ראו בג"ץ 3239/02 **מרעב נ' מפקד כוחות צה"ל ביהודה ושומרון**, פ"ד נז(2) (349). עקרון זה אומץ גם על ידי ועדת זכויות האדם של האו"ם אשר קבעה, כי הכללים החלים על כיבוש צבאי ממושך מטילים על המשיב חובות ברורות כלפי האוכלוסייה המוגנת מתוקף משפט זכויות האדם הבינלאומי, לרבות האמנה הבינלאומית בדבר זכויות אזרחיות ומדיניות (UN Human Rights Committee, Concluding Observations: Israel (2003), (UN Doc. CCPR/CO/78/ISR, 21 August 2003, para. 11).

פגיעה קיצונית ובלתי מידתית בזכותו של העותר לצאת מארצו: "איסור יציאה גורף, ללא נימוק או שימוע וללא מסגרת זמן ידועה"

25. יש לזכור כי משמעותה של שלילת זכותו של העותר לצאת לחו"ל, תוך פגיעה חריפה בחירותו ובכבודו כבן אדם, משמעות **כליאתו בפועל בתוך שטח הגדה המערבית למשך זמן בלתי ידוע**.

26. לעניין זה יש להדגיש כי לשאלת משך זמן ההגבלה, משמעות כבדת משקל במימוש זכות היציאה מהמדינה, במובן זה שהזכות לצאת היא זכות המוקנית לאדם בכל עת שיחפוץ, ועל כן, כאשר מוגבלת זכות היציאה, מידת הלגיטימיות שלה הולכת ופוחתת ככל שמתארכת תקופת המניעה. לא הרי הגבלת הזכות לימים ספורים כהגבלתה לחודשים, לשנים או לעד.

ככל שההגבלה נפרשת על פני היקף גיאוגרפי נרחב יותר, וככל ששאר תנאיה קשים יותר, **וזמן התמשכותה ארוך יותר, כך הולכת וגדלה עוצמת הפגיעה**, והשיקלול בינה לבין הערך הנוגד הופך להיות קשה ומורכב יותר (הדגשים אינם במקור).

(פרשת ואנונו, לעיל).

ראו גם דבריה של המלומדת יפה זילברשץ, במאמרה "זכות היציאה מהמדינה":

יש לתחום את הגבלת זכות היציאה בזמן; שהרי הגבלת יציאה מהארץ לימים לא דומה להגבלתה במשך חודשים או להגבלה של שנים. כיצד ייקבע זמן הגבלת הזכות ליציאה? ראשית, **יש להקפיד על-כך שברגע שהאינטרס חדל להתקיים יתאפשר לאדם לממש את זכותו ליציאה מהארץ** [...] תיחום זמן הגבלתה של זכות היציאה עומד בתיאום עם הדרישה בסעיף 8 לחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו, שהגבלת זכות לא תהיה במידה העולה על הנדרש (הדגשים אינם במקור).

(יפה זילברשץ "זכות היציאה ממדינה" **משפטים** כ"ג 69, תשנ"ד).

27. בהתאם לסעיף 12(3) לאמנה הבינלאומית בדבר זכויות אזרחיות ומדיניות (1966), ניתנת לכל מדינה הזכות להגביל יציאתם של אנשים מגבולותיה אך **ורק במקרים חריגים ביותר ועל סמך ראיות הנוגעות למעשיו של הנדון עצמו** (UN ICCPR, General Comment No. 27.) Freedom of Movement (Article 12). UN Doc. CCPR/C/21/Rev.1/Add.9, A/55/40, See also, Harvey C. Barnidge R.P. ; Vol. I, Annex VI A (2000), pp. 128-132 "Human Rights, Free Movement, and the Right to Leave in International Law."
(International Journal of Refugee Law, Vol 19, No 1, 2007. pp. 16-20)

28. נדגיש, כי ניתן להגביל במקרים חריגים, קיצוניים ומיוחדים את זכותו של אדם לצאת מארצו, אך ורק מכוח ראיות כנגד אדם זה וחשד הנובע ממנו עצמו, שכן כאשר מדובר באיזון בין חירותו וכבודו של אדם לבין שיקולי ביטחון, הנחת היסוד הינה כי השימוש בכלים ואמצעים מניעתיים, הפוגעים בחירותו וכבודו של אדם, מותר רק כאשר **ממנו עצמו נשקפת סכנה לביטחון המדינה**.

כדברי השופטת דורנר :

למפקד הצבאי שיקול-דעת רחב והוא יכול לבחור מבין אמצעי המניעה העומדים לרשותו את האמצעי האפקטיבי ביותר למניעת הסכנה לביטחון המדינה. יתר על כן, לצורך בחירת אמצעי זה רשאי המפקד גם לשקול שיקולים שבהרתעת הרבים, **ובלבד שמן האדם עצמו נשקפת סכנה לביטחון המדינה**.

(בג"ץ 9534/03 אדריס נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית, תק-על 2003 (3) 82 (2003); ההדגשה הוספה).

29. בפסיקה הודגש כי עקרון זה חל גם כאשר מדובר בפגיעה בחירותו של אדם בדרך של הטלת מגבלות על חופש התנועה שלו וזכותו לצאת מן הארץ :

בנסיבות מיוחדות וחריגות, נוקטת המדינה אמצעי מנע שנועדו להגן על קיומה, על דרך הצבת מחסומים אשר יקשו על האדם להגשים את פשעו המתוכנן. מחסומים אלה מתבטאים, לא אחת, בהגבלת חירות האדם בהיקף כזה או אחר. הגבלת החירות האישית היא פגיעה כבדת משקל בזכות יסוד של הפרט. היא נסבלת רק מקום שחיוניותה הוכחה להשגת אינטרס ציבורי הכרחי וכבד-משקל.

הצורך באיזון דומה עולה בשיטתנו בהקשר למעצרים מינהליים... איזון זה מניח... כי ניתן לאפשר - במדינה דמוקרטית שוחרת חופש וביטחון - מעצר מינהלי של אדם אשר **ממנו עצמו נשקפת סכנה לביטחון המדינה**... הטעמים לעמדה זו הם שניים: ראשית, הפגיעה של מעצר מינהלי בחירות ובכבוד של אדם אשר ממנו עצמו נשקפת סכנה לביטחון המדינה היא קשה... שכן היא פוגעת בחירותו של אדם - חירות המוגנת בישראל ברמה חוקתית-על-חוקית - בלא משפט ובלא פסק-דין.

(בג"ץ 6358/05 ואנונו נ' אלוף פיקוד העורף, תק-על 2006 (1) 320, 330 (2006). ההדגשה הוספה).

30. גם בית הדין האירופי לזכויות-אדם קבע כי הטלת מגבלות על חופש התנועה של אדם **חייבת להיעשות על בסיס ראיות כנגד אותו אדם ורק בשל סיכון הנובע ממנו עצמו**. כך, למשל, לא ניתן להטיל מגבלות ומניעות על אדם רק בשל קשריו המשפחתיים:

The Court fails to see how the mere fact that the applicant's wife was the sister of a Mafia boss, since deceased, could justify such severe measures being taken against him in the absence of any other concrete evidence to show that there was a real risk that he would offend...

In conclusion, and without underestimating the threat posed by the Mafia, the Court concludes that the restrictions on the applicant's freedom of movement cannot be regarded as having been 'necessary in a democratic society.

(*Labita v. Italy* (Application No. 26772/95), judgment of 6 April 2000, para. 196-7).

חובת המשיב לנמק החלטתו כחלק אינהרנטי מזכותו של העותר לשימוע

31. החלטת המשיב אינה מגלה ולו שמץ של נימוק. כל שנאמר בה הוא שהבקשה "סורבה" ותו לא. לא נכתב בה, ולו בתמצית, מהו החשש מיציאת העותר לחו"ל; על איזה מידע הוא מבוסס; ומהן הראיות המבססות מידע זה; ואף לא מדוע לא ניתן לגלות לעותר ולו בתמצית במה הדברים אמורים.

32. העותר, אשר זכויותיו הוגבלו בעקבות החלטת המשיב, זכאי לכך כי ההחלטה בעניינו תתקבל בדרך מינהלית תקינה וכי המשיב יחשוף את הטעם להגבלת זכותו זו. הרציונאל לכך הוא ברור: ללא פירוש טעם הסירוב, לא יוכל אדם שנפגע מן ההחלטה לכפור בטענות שעומדות כנגדו וזכויותיו המוגנות עלולות להיות מוגבלות ללא כל ביקורת או מבחן. גם כאשר היקף ההנמקה מוגבל בשל שיקולי ביטחון, עדיין אין בכך בהכרח כדי למנוע גילוי נימוקים באופן מוחלט.

פטור מגילוי נימוקים, עובדות או מסמכים כאשר הגילוי עלול לפגוע בבטחון המדינה או ביחסי החוץ שלה מקובל על המחוקק ועל בית המשפט בהקשרים שונים. ואם יש כאן מקום לתמיהה, אין זה בגלל עצם הפטור, אלא בגלל היקף הפטור. שכן, מצד אחד, סביר הדבר שעובד הציבור לא יהיה חייב לגלות נימוקים להחלטתו במידה שיהיה בכך כדי לפגוע בבטחון המדינה או ביחסי החוץ שלה. אולם, מן הצד השני, **אין בכך בהכרח כדי למנוע גילוי נימוקים באופן מוחלט. יש מקרים בהם שיקולים של בטחון המדינה או יחסי החוץ שלה מונעים גילוי חלק מן הנימוקים, או מונעים ניסוח מסויים של הנימוקים, אך עדיין מאפשרים לתת הנמקה, ולו רק חלקית, שלא תפגע בבטחון המדינה או ביחסי החוץ שלה.**

(י' זמיר, **הסמכות המינהלית** (כרך ב, תשנ"ו), בעמ' 917, הדגשים אינם במקור).

33. חובת ההנמקה איננה חלה רק מתוקף נוהל כזה או אחר, ולא מדובר בעניין פורמלי: מדובר בחובה החולשת על יסודות המשפט המינהלי כחלק בלתי נפרד מזכות השימוע וזכותו של אדם לדעת מהן טענות הרשות ולהביא את עמדתו בפניה.

34. יפים לעניין זה דבריו של כב' השופט (כתוארו אז) ברק:

המקרה שלפנינו מדגים יפה את החשיבות הרבה שיש ליחס לשמירה קפדנית של הכללים בדבר זכות השמיעה. משלא ניתנה לעותר האפשרות לשמוע את התלוות נגדו ולהשמיע את תגובתו שלו, התגבשה בו ההכרה, כי שיקולי הרשויות הם פסולים ומפלים, והאמון שלו כאזרח באמינות השלטון התערער.

מצב דברים זה באים הכללים בדבר זכות השמיעה למנוע, שכן הם מכוונים לא רק לכך שהלכה למעשה ייעשה צדק עם הנפגע, אלא הם מכוונים גם להבטיח את האמון של הציבור בפעילותם התקינה של השלטונות...

זכות זו אין משמעותה אך הליך פורמלי של הזמנה ושמיעה. זכות השמיעה משמעותה הזכות לשמיעה הוגנת (בג"צ 598/77, בעמ' 168). זכות זו משמעותה מתן הזדמנות נאותה להגיב על מידע שנתקבל, והעשוי להשפיע על ההחלטה בעניינו של העותר (ראה: בג"צ 361/76).

על-כן, אין מקיימים כהלכה את זכות השמיעה, אם אין מפנים את תשומת לבו של הפונה למידע, שנתקבל בעניינו, ומאפשרים לו להגיב עליו כראוי.

(בג"ץ 656/80 סאלב אבו רומי נ' שר הבריאות, פ"ד לה(3) 185, 190).

35. זכות בסיסית זו המטילה חובות ברורות, מעוגנת גם במשפט הבינלאומי (ר' סעיפים 1, 2 ו-7 להכרזה לכל באי עולם בדבר זכויות אדם; סעיפים 27 ו-147 לאמנת ג'נבה הרביעית; סעיפים 2, 4 ו-14 לאמנה הבינלאומית לזכויות אזרחיות ומדיניות; סעיף 2 לאמנה הבינלאומית לזכויות כלכליות, חברתיות ותרבותיות; סעיפים 6 ו-13 לאמנה האירופית לזכויות אדם; ועוד).

36. יתרה מכך, רשות מינהלית אשר מבססת את טענותיה על חומר חסוי חייבת ליתן לנפגע מהחלטתה, אשר זכויותיו הוגבלו, לכל הפחות את תמציתם של הנימוקים העיקריים העומדים בבסיס ההחלטה:

There is a difference between keeping some information secret, and keeping information which may be decisive secret.

(Chaskalson A. "The widening gyre: Counter-Terrorism, Human Rights and the Rule of Law." *Cambridge Law Journal*, Vol 67, No 1, March 2008. pp. 85-87).

37. על השימוש הגורף והשרירותי בחסיונות של חומר ראייתי והפגיעה הקשה בזכות הבסיסית להליך הוגן נכתב רבות, ראו בין היתר:

Guiora, A. "Military Commissions and National Security Courts After Guantanamo." *Northwestern University Law Review Colloquy*, Vol. 103, 2008, pp 202-204;

Sandell, A. "Liberty, fairness and the UK Control Order cases: two steps forward, two steps back." *European Human Rights Law Review*, Vol 1, 2008. pp. 127-129; and

Ramji-Nogales, J. "A Global Approach to Secret Evidence: How Human Rights Law Can Reform Our Immigration System." *Columbia Human Rights Law Review*, Vol 39, 2008, p. 16.

38. יצוין כי במקרים רבים אין המשיב נוהג לפרט את הסכנה שלדעתו נשקפת מהפונה; את העובדות מהן הוא מסיק קיומה של סכנה זו; ואת אופיו של חומר הראיות בו מעוגנות עובדות אלה – אף לא באופן כללי. ואולם, מניסיונו של המוקד עולה שכאשר המשיב ניאות לחשוף את נסיבות המניעה, מצליחים הפונים בקלות יחסית להביא לשינוי החלטתו.

בשנה האחרונה טיפל המוקד בארבעה מקרים חריגים כאלה, בהם נחשף חלק מהחומר, ודי היה בכך כדי להוכיח לעותרים ולבית המשפט כי אין למניעה על מה לסמוך (ר' בג"ץ 8857/08 עצפור נ' המפקד הצבאי לאזור הגדה המערבית; בג"ץ 25/09 גאנס נ' המפקד הצבאי לאזור הגדה המערבית; בג"ץ 4819/09 ד"ר אלהור נ' המפקד הצבאי לאזור הגדה המערבית; בג"ץ 10104/09 אבו סלאמה נ' המפקד הצבאי לאזור הגדה המערבית).

39. מובן ש"פריבילגיה" זו, של מתן הזדמנות לאדם להוכיח את חפותו, נמנעת כל עוד לא מסגיר המשיב את הסיבות בשלן החליט להטיל מגבלות על אותו אדם.

הזכות לחופש התנועה וזכותו של העותר לצאת מארצו

40. המשיב מונע מהעותר לצאת לחו"ל. בכך, פוגע המשיב בזכותו הבסיסית של העותר לחופש תנועה, לכבוד ולאוטונומיה.

41. הזכות לחופש התנועה היא הביטוי המרכזי לאוטונומיה של האדם, לבחירתו החופשית ולמימוש יכולותיו וזכויותיו. הזכות לחופש תנועה נמנית עם הנורמות של המשפט הבינלאומי המנהגי.

ראו בעניין זה:

סעיף 12 לאמנה הבינלאומית בדבר זכויות אזרחיות ומדיניות 1966;

סעיף 2 לפרוטוקול 4 לאמנה האירופית לזכויות האדם 1950;

סעיף 8 לאמנה הבינלאומית בדבר הגנה על זכויותיהם של מהגרי עבודה ובני משפחתם 1990;

סעיף 5 לאמנה בדבר ביעור כל הצורות של אפליה גזענית 1965;

סעיף 10 לאמנה בדבר זכויות הילד 1989;

סעיף 13 להכרזה לכל באי עולם בדבר זכויות האדם 1948;

סעיף 5 להכרזת העצרת הכללית של האו"ם בדבר זכויות האדם של אנשים שלא מחזיקים באזרחות המדינה בה הם מתגוררים 1985.

וכן מעוגנת הזכות לחופש התנועה היטב במשפט הישראלי. ראו בעניין זה:
 בג"ץ 6358/05 ואנונו נ' אלוף פיקוד העורף, תק-על 2006(1) 320, פסקה 10 (2006);
 בג"ץ 1890/03 עיריית בית לחם נ' מדינת ישראל, תק-על 2005(1) 1114, פסקה 15 (2005);
 בג"ץ 3914/92 לב נ' בית הדין הרבני האיזורי, תק-על 94(1) 1139, 1147 (1994);
 ובג"ץ 5016/96 חורב נ' שר התחבורה, פ"ד נא(4) 1 (1997).

42. הזכות לחופש התנועה היא המנוע שמניע את מארג זכויותיו של האדם, המנוע שמאפשר לאדם לממש את האוטונומיה שלו, את בחירותיו. כאשר מגבילים את חופש התנועה נפגע אותו "מנוע" וכתוצאה מכך חלק מהאפשרויות והזכויות של האדם נפגעות ואף חדלות מלהתקיים. מכאן החשיבות הרבה המיוחסת לזכות לחופש התנועה.

43. חלק מרכזי בזכות לחופש התנועה היא זכותו של אדם לצאת מארצו:

זכותו של אדם לצאת מארץ מגוריו ולחזור אליה היא "זכות טבעית". היא אחת מזכויות היסוד של האדם. הגבלתה של הזכות פוגעת פגיעה חמורה בזכויותיו.

(בג"ץ 4706/02 סלאח נ' שר הפנים, פ"ד נו(5) 695, 704 (2002)).

44. יפים לענייננו גם דבריו של כב' השופט בך, בפרשת דאהר:

הגבלת חופש תנועתו של אזרח במוכן זה, שנאסרת עליו היציאה מתחום המדינה לארצות אחרות, הינה פגיעה חמורה בזכויות הפרט, ומי כמו הציבור הישראלי חייב, מטעמים מובנים וידועים, להיות רגיש לנושא זה.

השופט זילברג נתן ביטוי לאותה תחושה בקובעו בפסק הדין בבג"ץ 111/53, קאופמן נ. שר הפנים ואח', פ"ד ז' 534, עליו הסתמכה גם חברתי הנכבדה, המשנה לנשיא, לאמור:

"חירות התנועה של האזרח מן הארץ אל מחוצה לה, היא זכות טבעית, מוכרה, כדבר מובן מאליו...".

(בג"ץ 448/85 דאהר נ' שר הפנים, פ"ד מ(2) 701, 712 (1986)).

45. זכות זו קיימת גם בזמן מלחמה, כפי שקובע סעיף 35 לאמנת גינבה הרביעית (1949):

All protected persons who may desire to leave the territory...may be entitled to do so.... The applications of such persons to leave shall be decided in accordance with regularly determined procedures and the decision shall be taken as rapidly as possible...if any such person is refused to leave the territory he shall be entitled to have such refusal reconsidered... [emphasis added].

המלומד פיקטה מבהיר בפרשנותו כי:

It should be noted that the **right to leave the territory is not in any way conditional, so that no one can be prevented from leaving** as a measure of reprisals...It is therefore essential for

States to safeguard the basic principal by showing moderation and **only invoking these reservations when reasons of the utmost urgency so demand**. [emphasis added].

(Pictet J.S. Commentary: IV Geneva Convention – Relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War. P. 235-236 (Geneva, 1958)).

46. בנוסף, הזכות לעזוב את ארץ המגורים הוכרה כזכות יסוד אף במספר ניכר של אמנות והצהרות בין-לאומיות. ההכרזה לכל באי עולם בדבר זכויות האדם (1948) בסעיף 13, והאמנה בדבר זכויות אזרחיות ומדיניות (1966) בסעיף 12(2), קובעות כי כל אדם זכאי לעזוב את ארצו:

Everyone shall be free to leave any country, including his own.

הפגיעה בחופש העיסוק של העותר ובזכותו להתפרנס ולפרנס את משפחתו

47. אין צורך להכביר מילים בדבר ההשלכות של הפגיעה בזכותו של העותר לצאת את ארצו לירדן. היא פוגעת במיוחד בזכותו של העותר להתפרנס ובחופש העיסוק:

הזכות לחופש עיסוק מאפשרת לאדם לבחור היכן ישקיע את הונו האנושי. בחירה זו מושפעת משיקולים מגוונים... פגיעה בחופש העיסוק מתקיימת, לא רק כאשר נמנעת מהעובד לחלוטין הזכות לבחור את מעבידו, אלא גם כאשר זכות הבחירה שלו נפגעת, ואפילו בעקיפין. ברוח זו נפסק בבג"ץ 5936/97 ד"ר לם נ' משרד החינוך התרבות והספורט, פ"ד מג(4) 673:

"... אכן, חופש העיסוק הוא החירות של הפרט להגשים את אישיותו ולתרום את תרומתו לחברה על ידי השקעת מאמציו בעיסוק, במלאכה או במשלח יד. חירות זו נפגעת אם הסדרים (נורמטיביים או פיזיים) מונעים ממנו - במישרין או בעקיפין - מלפעול על פי רצונו ויכולתו."

בג"ץ 8111/96 **הסתדרות העובדים החדשה נ' התעשייה האווירית לישראל בע"מ**, פ"ד נח(6) 481, 540-541 (2004).

48. המשיב פוגע באופן חריף בזכותו של העותר לפרנס את משפחתו ולממש רמת חיים הולמת, אשר מהווה אחת מזכויותיו הבסיסיות ביותר. זכותו של העותר להתפרנס ולבחור באופן חופשי את עבודתו מעוגנת היטב במשפט זכויות האדם הבינלאומי; סעיף 6 לאמנה הבינלאומית בדבר זכויות כלכליות, סוציאליות ותרבותיות (1966) קובע:

[T]he right to work...includes the right of everyone to the opportunity to gain his living by work which he freely chooses and accepts...The steps to be taken by a State Party...to achieve the full realization of this right shall include [...] policies and techniques to achieve steady economic, social and cultural development and full and productive employment under conditions safeguarding fundamental political and economic freedoms to the individual.

דברים אלה מודגשים גם בפרשנותה של ועדת האו"ם לזכויות האדם :

The right to work contributes at the same time to the survival of the individual and to that of his/her family, and insofar as work is freely chosen or accepted, to his/her development and recognition within the community...The right to work, as guaranteed in the ICESCR, **affirms the obligation of States parties to assure individuals their right to freely chosen or accepted work**, including the right not to be deprived of work unfairly. This definition underlines the fact that respect for the individual and his dignity is expressed through the freedom of the individual regarding the choice to work, while emphasizing the importance of work for personal development as well as for social and economic inclusion.

(UN ICESCR, General Comment No. 18, The Right to Work, UN Doc. E/C.12/GC/18, 24 November 2005).

Mundlak G. "The right to work: Linking human rights and employment : גם וראו גם : policy." *International Labour Review*, Vol 146, No 3-4, 2007. pp. 192-194.

49. הזכות לחופש העיסוק נובעת מההכרה בכך שעבודתו של אדם היא לא רק מקור פרנסה לסיפוק צרכיו הבסיסיים למחייה. עבודתו של אדם מספקת גם את צרכיו החברתיים, האינטלקטואליים והאישיים של כל אדם, ולכן היא מהווה חלק אינהרנטי מהתנאים הדרושים למימוש חיים של כבוד וחירות (human dignity). הזכות להתפרנס היא בעלת חשיבות נכבדה ביותר, שכן היא מאפשרת לאדם לממש זכויות אחרות; מבין אלה חשוב להזכיר את הזכות לדיור, הזכות לחינוך, הזכות לחיי תרבות, הזכות לרמת חיים נאותה, הזכות להתאגדות וכו'.

50. יתרה מכך: כאמור לעיל, המשיב מחויב להגן על זכויותיהם של תושבי השטחים מכוח חובותיו כמפקד השטח הכבוש, להבטיח את החיים התקינים בשטחים ולשמור על זכויותיהם של תושבי השטחים. הזכות להתפרנס ולפרנס את המשפחה הן זכויות אדם בסיסיות המטילות על המעצמה הכובשת חובה לנקוט בכל הצעדים האפשריים כדי לאפשר את מימושן של זכויות אלה בשטח הכבוש.

ראו לעניין זה :

סעיפים 6 עד 8 לאמנה הבינלאומית בדבר זכויות כלכליות סוציאליות ותרבותיות (1966);
 סעיף 8(3)(a) לאמנה הבינלאומית בדבר זכויות אזרחיות ומדיניות (1966);
 סעיפים 20, 23 ו-25 להכרזה לכל באי עולם בדבר זכויות האדם (1948);
 סעיף 11 לאמנה בדבר ביטול אפליה נגד נשים לצורותיה (1979);
 סעיף 5(e)(i) לאמנה בינלאומית בדבר ביעורן של כל הצורות של אפליה גזעית (1965);
 סעיפים 15 ו-27 לאמנה בדבר זכויות הילד (1989);
 סעיפים 2 ו-3 לאמנה נגד הפליה (תעסוקתית) של ארגון העבודה הבינלאומי (מס' 111) (1960);

האמנה לקידום התעסוקה ולמאבק נגד האבטלה של ארגון העבודה הבינלאומי (סמ' 168) (1991);

הצהרת פילדלפיה של ארגון העבודה הבינלאומי (1944);

הצהרת קופנהגן ותוכנית הפעולה שאומצה ע"י הוועידה העולמית להתפתחות חברתית (1995).

לעניין תחולתו של משפט זכויות האדם וחובותיה האקטיביות של המעצמה הכובשת בסוגיית זכויות זו ראו:

Mottershaw E. "Economic, Social and Cultural rights in Armed Conflict: International Human Rights law and International Humanitarian law." *International Journal of Human Rights*, Vol 12, No 3, June 2008. pp. 449-470;

Lubell N. "Challenges in Applying Human Rights law to Armed Conflict." *International Review of the Red Cross*, Vol 87, No 860, December 2005. pp. 761-763.

51. ועוד: המשיב, כרשות מינהלית, נושא בתרמילו את עקרונות היסוד של המשפט הישראלי בכל פעולותיו, ובתוך כך את עקרון היסוד של חופש העיסוק:

טעם נוסף... נמצא בזכות היסוד של חופש העיסוק, שהוכרה בפסיקת בית משפט זה עוד בטרם חקיקתו של חוק יסוד: חופש העיסוק...

למשפט הישראלי אין אמנם תחולה ישירה באזור, אך בית משפט זה מחיל את עקרונות היסוד שלו על המפקד הצבאי באזור ועל פיקודיו מכוח הסמכות הפרסונלית, בהיותם נמנים על רשויות המדינה ופועלים שם בשרותה... ממש כמו שהוא מחיל עליהם את כללי המשפט המינהלי.

(בג"ץ 3940/92 ג'ראר נ' מפקד אזור יהודה ושומרון, פ"ד מז(3) 298, 305-304 (1993)).

52. המשיב אינו רשאי לשלול מהעותר את זכותו לחופש העיסוק, המעוגנת באינספור אמנות אותן אשררה ישראל ולהן היא מחויבת, בצורה לאקונית ובלא נימוקים כבדי משקל במיוחד, הנוגעים לסכנה משמעותית הנובעת מהעותר עצמו.

האיסור על יציאתו של העותר לחו"ל פוגעת במימושן של אינספור זכויות יסוד

53. הטלת "מניעה" על זכותו של העותר לצאת לחו"ל, מונעת ממנו לממש זכויות יסוד חשובות נוספות.

54. כך, למשל, העותר אינו יכול לקיים את מצוות העומרה, החשובה כל כך בדת האסלאם, ובכך נפגעת קשות גם זכותו של העותר לחופש הדת והפולחן.

55. בפסיקה הודגש כי חופש הדת הוא הגרעין החברתי והתרבותי של כל קהילה, כל משפחה וכל אדם. בפסיקה הודגש עוד כי זכות התנועה והגישה למקומות קדושים היא בעלת עוצמה חוקתית גבוהה במיוחד, היא בעלת חשיבות קולקטיבית וחשיבות אינדיבידואלית מיוחדת.

לתושבי האיזור זכות חוקתית לחופש דת ופולחן... כן נתון לתושבי האיזור חופש תנועה, באמצעותו ניתן לממש, בין היתר, את זכות הגישה למקומות קדושים. **לזכות התנועה והגישה למקומות קדושים עוצמה חוקתית גבוהה** (פרשת חורב, שם, עמ' 49; בג"צ 448/85 דאהר נ' שר הפנים, פד"י (2) 701, 708; בג"צ 2481/93 דיין נ' ניצב יהודה וילק, פד"י מח(2) 456, פסקה 17). **במקרה זה, חופש התנועה כרוך ומשתלב באופן הדוק בזכות למימוש חופש הדת והפולחן...**

חופש הפולחן כביטוי של חופש דת נמנה על זכויות היסוד של האדם. הוא משתרע על חירותו של הפרט להאמין, ולנהוג על פי אמונתו תוך מימוש ציווייה ומנהגיה... **חופש זה קשור למימוש זהותו העצמית של האדם. בתחומי חופש זה מוכרת כמיהתו של האדם המאמין להתפלל במקום קדוש. הכרה זו משתלבת בהגנה החוקתית הרחבה הניתנת לזכות הגישה של בני הדתות השונות אל המקומות המקודשים להם ואיסור הפגיעה ברגשותיהם ביחס לאותם מקומות** (סעיף 1 לחוק השמירה על המקומות הקדושים, התשכ"ז-1967). חופש הדת מוחזק כענף של חופש ביטוי בתחום האמונה הדתית... חופש זה הוכר בהלכה הפסוקה כזכות יסוד חוקתית של האדם.

(בג"צ 10356/02 **הס נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית**, פ"ד נח(3) 443, 456 (2004)).

ובמקרה אחר הודגש כי :

הגבלת זכות היציאה מן הארץ של מי שיציאתו חיונית וחשובה עשויה להעצים את הפגיעה בו... **הגבלת יציאה של אדם המבקש לעלות לרגל למקום קדוש לדתו היא פגיעה בזכותו לחופש הדת והפולחן, ובתור שכזה היא חמורה ביותר.**

(בג"צ 4706/02 **סלאח נ' שר הפנים**, פ"ד נו(5) 695, 704 (2002) ההדגשה הוספה).

56. הזכות לחופש הדת והפולחן נמנית עם הנורמות של המשפט הבינלאומי :

סעיף 18 להכרזה לכל באי עולם בדבר זכויות האדם 1948 ;
 סעיף 18 לאמנה הבינלאומית לזכויות אזרחיות ומדיניות 1966 ;
 סעיף 13 לאמנה הבינלאומית לזכויות כלכליות חברתיות ותרבותיות 1966 ;
 סעיפים 2 ו-5 לאמנה לביעור כל צורות ההפליה הגזעית 1965 ;
 וסעיפים 1, 2, 3 ו-4 להכרזה בדבר הביעור של כל צורות ההפליה הדתית 1981.

סעיף 46 לאמנת האג (1907) קובע כי :

יש לכבד את כבוד המשפחה וזכויותיה, חיי אדם, רכוש פרטי, וכן את אמונות הדת והפולחן).

סעיף 27 לאמנת ג'נבה הרביעית (1949) קובע כי :

מוגנים זכאים בכל הנסיבות ליחס של דרך ארץ לגופם, לכבודם, לזכויותיהם המשפחתיות, לאמונתם ולפולחנם, לנימוסיהם ולמנהגיהם [...]

57. **המניעה פוגעת גם בזכותו של העותר לחיי משפחה.** כאמור לעיל, לעותר בני משפחה בירדן אשר לא זכה לראותם מזה שנים רבות.

58. הזכות לחיי משפחה, כוללת את הזכות של אחים, דודים, אחיינים, סבים, לשמור על קשריהם המשפחתיים. בית המשפט העליון חזר והדגיש את חשיבותה הרבה של הזכות לחיי משפחה בפסקי דין רבים. כך במיוחד בפסק הדין אשר ניתן בעניין **עדאלה** :

חובתנו הראשונית והבסיסית לקיים, לטפח ולשמור על התא החברתי היסודי והקדום ביותר בתולדות האדם, שהיה, הווה ויהיה היסוד המשמר ומבטיח את קיומה של החברה האנושית - הלוא היא המשפחה הטבעית. [...] הקשר המשפחתי... מונח ביסוד המשפט הישראלי. למשפחה תפקיד חיוני ומרכזי בחייו של היחיד ובחייה של החברה. הקשרים המשפחתיים, עליהם מגן המשפט ואותם הוא מבקש לפתח, הם מהחזקים ומהמשמעותיים ביותר בחייו של אדם.

(בג"ץ 7052/03 **עדאלה נ' שר הפנים**, תק-על 2006 (2) 1754 (2006)).

59. פעמים חוזרות ונשנות נפסק על ידי בית משפט נכבד זה כי ישראל מחויבת להגן על הזכות לחיי משפחה אף מכוחו של המשפט הבינלאומי. ראו דברי כב' השופט חשין :

ישראל מחויבת להגנה על התא המשפחתי מכוחן של אמנות בינלאומיות.

(בג"ץ 3648/97 **סטמקה נ' שר הפנים** פ"ד נג (2) 728, 787 (1999)).

הזכות לחיי משפחה הינה זכות מוכרת ומוגנת במשפט הבינלאומי ההומניטארי ובמשפט זכויות האדם הבינלאומי :

סעיף 27 לאמנת ג'נבה הרביעית (1949) ;

סעיף 10 לאמנה בדבר זכויות כלכליות, חברתיות ותרבותיות (1966) ;

סעיפים 17 ו-23 לאמנה בדבר זכויות אזרחיות ומדיניות (1966) ;

סעיף 12 וסעיף 16(3) להכרזה לכל באי עולם בדבר זכויות האדם (1948) ;

סעיף 8 לאמנה האירופית בדבר זכויות האדם (1950).

סעיף 16 להכרזה לכל באי עולם בדבר זכויות אדם, (1948) ;

תקנה 46 לתקנות האג 1907.

סיכום של דברים

60. סירובו של המשיב להתיר לעותר לצאת את הגדה פוגע בזכות היסוד שלו לעזוב את ארצו, באוטונומיה שלו, בזכותו להתפרנס, בחופש העיסוק, בחופש הדת והפולחן ובזכותו לחיי משפחה.

61. התנהלותו של המשיב פוגעת בזכותו של העותר להליך הוגן, בכך שעל אף שמדובר בעניין מהותי ובפגיעה קשה בזכויותיו הבסיסיות של העותר, הסתפק המשיב במתן החלטה לאקונית לחלוטין, בלא לתת אף בדל נימוק או ראשית של הסבר לכך.

62. חופש התנועה אינה עוד זכות ככל זכות אחרת, שכן חופש התנועה הוא המפתח להגשמת זכויות אדם בסיסיות: חופש העיסוק, הזכות לטיפול רפואי, הזכות לחיי משפחה, הזכות לחינוך, הזכות לפולחן ועוד.

63. **זכותו של אדם לעזוב את ארצו ולצאת לחו"ל היא כה מהותית וחשובה, עד כי הגבלתה צריכה להיעשות במקרים חריגים ביותר, רק מטעמים ביטחוניים פרטניים כבדי משקל במיוחד ורק לאחר שנערך לאותו אדם שימוע מהותי אשר נתן לו הזדמנות משמעותית להתגונן.**

עתירה זו נתמכת בתצהיר שנחתם בפני עו"ד בגדה המערבית ונשלח לח"מ בפקס, בתיאום טלפוני. בית המשפט הנכבד מתבקש לקבל תצהיר זה, ואת ייפוי הכוח שאף הוא ניתן בפקס, בהתחשב בקשיים האובייקטיביים בנוגע למפגש בין העותר לבין באי כוחו.

לאור כל האמור, מתבקש בית המשפט הנכבד להוציא צו על תנאי כמבוקש, ולאחר שמיעת תשובת המשיב, להפכו לצו מוחלט. כמו כן מתבקש בית המשפט להשית על המשיב את הוצאות העותרים ושכ"ט עו"ד.

עידו בלום, עו"ד
ב"כ העותרים

8 בפברואר, 2010

[ת.ש. 50667]